№ 4. Dnia 20 Lipca 1933 r. Rok IX.

Piński Przegląd Diecezjalny

PISMO URZĘDOWE KURJI BISKUPIEJ.

Treść numeru:

AKTA STOLICY APOSTOLSKIEJ.

1)

Z Sekretarjatu Stanu.

Z racji przesłania do Rzymu Świętopietrza zebranego w Diecezji Pińskiej, Jego Biskupia Mość, Nasz Arcypasterz, otrzymał pismo z Sekretarjatu Stanu Jego Świątobliwości treści następującej: Watykan dnia 22 maja 1933 Exc. me ac R-me Domine. Cieszę się niezmiernie z okazji przesłania Waszej Ekscelencji tego listu z powiadomieniem, że Ojciec Św. przyjął z zadowoleniem i wdzięcznością ofiarę świętopietrza w wysokości 1.500 zł.

Jak każdy tego rodzaju dobry uczynek spełniony względem kościoła, zjednywa u Boga sowitą nagrodę, tak też serce Najwyższego Pasterza skłania do tem większej przychylności względem Ciebie i Twojej Diecezji.

Wyrazem tej ojcowskiej życzliwości niech będzie obfite błogosławieństwo Apostolskie.

Z należnym szacunkiem dla Waszej Ekscelencji pozostaję oddanym

(—) Eugenjusz Kardynał Pacelli.

AKTA KURJI DIECEZJALNEJ.

Z Wikarjatu Generalnego.

Okólniki do WW. Duchowieństwa Diecezji.

2) Okólnik do Wielebnego Duchowieństwa Diecezji.

Odwiecznym zwyczajem w Ojczyźnie naszej, „Ziemi Krzyżów”, stawiano na skrzyżowaniu dróg, przy wjeździe do wiosek i miast, na placach i przy kościołach krzyże.

Prześladowcy Kościoła kazali niszczyć te pomniki wiary i pobożności, słusznie zaznaczając, że one nadają Krajowi naszemu charakter katolicki i polski. Wiele z tych krzyżów zniszczało w czasie pożogi wojennej, a jeszcze więcej wskutek starości i zaniedbania. Trzeba je odnowić, albo zastąpić nowemi.

Jego Eminencja Kardynał Prymas Polski: w swoim liście Pasterskim gorąco do tego nas wszystkich zachęca: „Niech naszym honorem katolickim będą te kapliczki, te Boże Męki, te krzyże przydrożne. To pomniki wiary i pobożności. W tysiąc dziewięćsetletni Jubileusz Odkupienie Świata odnówcie te krzyże, nowe postawcie Boże Męki, i wyryjcie na nich ten Chrystusowy Rok 1933. Niech potomni długo na nich odczytują ślady wiary dzisiejszego pokolenia".

Jego Biskupia Mość Najdostojniejszy Arcypasterz zachęca Czcigodne Duchowieństwo Diecezji, aby w każdej parafji gorąco się wzięto do odnowienia krzyży. Najbardziej odpowiednim sposobem byłoby podzielenie tej pracy pomiędzy istniejące w parafji organizacje, zarówno kościelne (Trzeci Zakon, bractwa) jak i świeckie (Stowarzyszenia Młodzieży, Caritas i inne). Każda z nich otrzymałaby krzyż do odnowienia lub miejsca do postawienia nowego. Poświęcenia należałoby dokonać jaknajuroczyściej. Uroczysta procesja do Krzyża, Poświęcenie i odpowiednia nauka. Przy tej sposobności należy zachęcić członków danej organizacji lub wioski czy dworu, przy którym ma odbyć się poświęcenie krzyża jubileuszowego do odbycia spowiedzi świętej i przystąpienia wspólnie do Stołu Pańskiego. Na krzyżu należałoby umieścić napis. U góry: „Pamiątka Jubileuszu Odkupienia 1933 r.". — U dołu: „Krzyż ten postawiono staraniem .....". Krzyże trzeba postawić nie tylko w mieście lub wsi kościelnej, lecz i przy osiedlach mniejszych, zdala nawet od kościoła. Niech będą znakiem, że i tu CHRYSTUS króluje.

Postawione krzyże muszą być otoczone specjalną opieką, aby wyglądem swym świadczyły o stanie kultury chrześcijańskiej, więc pomalowane, ogrodzone a jeżeli możliwe, obsadzone drzewkami.

Po zakończeniu Jubileuszu (w kwietniu 1934 r.) zechcą IMKsięża Proboszczowie i Rektorowie Kościołów powiadomić Kurję Diecezjalną o wykonaniu niniejszego zarządzenia, zaznaczając kiedy, gdzie i przez kogo w ich parafji, czy przy ich kościele zostały postawione krzyże jubileuszowe.

Ks. Wiiold Iwicki
Prałat, Wikarjusz Generalny.

Pińsk, d 4 lipca 1933 r.
L. 2499.

3) Okólnik do Wielebnego Duchowieństwa Diecezji.

Rekolekcje dla kapłanów Diecezji odbędą się za przykładem lat ubiegłych w 2-ch serjach.

I serja w Drohiczynie n/Bugiem w gmachu Seminarjum mniejszego 8, 9 i 10 sierpnia. Dojazd od stacji Siemiatycze.

II Serja w Pińku w gmachu Seminarjum wyższego 16 17 i 18 sierpnia

Pożądane jest wcześniejsze zgłoszenie pod adresem W. Ks. Rektor Seminarjum Pińsk względnie Drohiczyn n/B.

IMKsięża rekolektanci zechcą łaskawie zaopatrzyć się w koc, prześcieradło i poduszkę.

Ks. Witold Iwicki
Prałat, Wikarjusz Generalny.

Pińsk, d. 10 lipca 1933 r.
L. 2500.

Z Kancelarji Kurjalnej.

4) Okólnik do Wielebnego Duchowieństwa Diecezji.

Kurja Diecezjalna podaje WW-nym IM.Księżom do wiadomości odpis pisma Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z d. 11 Marca 1930 r. Nr. VI. R. K. 5180/29 do Ministerstwa Poczt i Telegrafów, wyjaśniającego, jakie przesyłki pocztowe wymagają opłaty pocztowej, a jakie od niej są zwolnione.

Ks. H. Humnicki
Kanonik, Kanclerz Kurji.

Pińsk, d. 23/III 1933 r.
L. 1208/33.

MINISTERSTWO WYZNAŃ RELIGIJNYCH i OŚWIECENIA PUBLICZNEGO w Warszawie **ODPIS.**

dnia 11 marca 1930 r. Nr. VI. R. K. 5180/29
Przesyłki pocztowe Władz i urzędów Kościelnych.
Odpowiedź na pismo 11.IX.29 r. Nr. V. 3322/V.

Do
Ministerstwa Poczt i Telegrafów
w Warszawie.

W odpowiedzi na powyższe pismo Ministerstwo oznajmia, że uważa, iż

a) urzędom i agencjom pocztowym przysługuje prawo kontroli nadawanych w stanie otwartym, zwolnionych od opłat pocztowych przesyłek pod względem treści.

b) władze i urzędy kościelne mogą wysyłać jako przesyłki zwolnione od uiszczania opłat pocztowych wszystkie sprawy leżące w ich zakresie działania na zasadzie ustaw państwowych a w szczególności Konkordatu.

O ile zatem chodzi o wyszczególnione w załączniku powyższego pisma Ministerstwa Poczt i Telegrafów konkretne wypadki, jak zawiadomienia o nauce religji, zebraniach rady kościelnej czy parafjalnej, o godzinach nabożeństw, winny być niewątpliwie wolne od opłaty, natomiast korespondencja w sprawie stowarzyszeń, któremi dany duchowny się zajmuje, nie może z tego przywileju korzystać.

Dyrektor Departamentu
(—) Fr. Potocki.

Za zgodność (—) nieczytelny.

Komunikaty Organizacyj Społecznych.

5) Katolicki Uniwersytet Lubelski.

Z woli Najd. Episkopatu Polski, jako opiekuna i właściciela Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, drugie święto Zesłania Ducha Św., zostało naznaczone jako „dzień uniwersytecki". Od trzech lat Uniwersytet rozwija przed tym dniem propagandę, aby uświadomić jaknajszerszy ogół społeczeństwa w Polsce o znaczeniu i potrzebie Katolickiego Uniwersytetu. We wszystkich krajach, które posiadają uniwersytety katolickie, istnieje dzień uniwersytecki, wyznaczony również przez Episkopat miejscowy i w tym dniu zbierane są składki na utrzymanie uczelni. Zbiórka publiczna z dnia uniwersyteckiego daje w niektórych krajach tak poważne wyniki, że nietylko na cały rok są zaspokojone konieczne potrzeby Uniwersytetu, ale Uczelnia posiada odpowiednie fundusze na rozwój pracy naukowej, uskutecznianie licznych i bogatych wydawnictw i t. d. Pierwszeństwo w tym względzie zdobyły Włochy ze swoją ofiarnością dla Uniwersytetu w Medjolanie.

Wyniki zbiórki na Katolicki Uniwersytet Lubelski z ubiegłych trzech lat są bardzo nikłe, nie wyrównały nawet kosztów utrzymania na okres jednego miesiąca. Apelowaliśmy w ubiegłych latach tylko o dwa grosze od osoby w stosunku rocznym, niestety, nie otrzymaliśmy nawet jednej piątej grosza. W roku bieżącym dla ożywienia zbiórki Uniwersytet wystarał się u Władz państwowych o zbiórkę publiczną w całym kraju. Niezależnie więc od tacki kościelnej z dnia 5 czerwca, czyli drugiego święta Zesłania Ducha Św., która zostanie przeznaczona na Uniwersytet, będzie urządzona zbiórka publiczna w niedzielę dnia 18 czerwca. Pomoc w tej zbiórce przyrzekły Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej (SMP). Do Sekretarjatów Gen. SMP zostaną wysłane ulotki z dość obszernym tekstem o znaczeniu Uniwersytetu Katolickiego do rozdawania P. T. Publiczności.

Z okazji tych zbiórek pragniemy poświęcić słów kilka Katolickiemu Uniwersytetowi Lubelskiemu. Wiel. Duchowieństwo zna Uniwersytet Lubelski, zna go również znaczna część inteligencji katolickiej w Polsce; tysiące osób brało udział w zjazdach, w różnych zebraniach, odczytach i t. p. urządzanych przez Uniwersytet. Nie mamy więc potrzeby powtarzania ciągle dat, historji i t. d. Wypada nam tylko nadmienić, że od końca 1918 r., to jest od założenia, Uniwersytet ciągle się rozwija tak w zakresie uzyskiwania praw, zarówno i w materjalnym. Obydwa Wydziały kościelne t. j. Teologiczny i Prawa kanonicznego posiadają pełne prawa z nadawaniem stopni aż do doktoratu włącznie. Dwa Wydziały świeckie t. j. Prawa i nauk ekon.-społecznych oraz Humanistyczny (tylko te dwa Uniwersytet posiada) dzięki utworzonym Komisjom egzaminacyjnym, nadają stopnie, pierwszy: magistra, a drugi — dyplom równający się magisterjum w zakresie nauczycielskim. W tym roku Uniwersytet spodziewa się dalszego rozszerzenia praw, o co prowadzone są bardzo gorące starania. Dzięki tym uprawnieniom liczba młodzieży, tylko na Wydziałach świeckich już w roku ubiegłym przekroczyła 800. W obecnym pomimo spadku liczby na innych uniwersytetach, u nas się nieco powiększyła.

Gdy chodzi o rozwój naukowy, Uniwersytet może się wykazać bardzo pięknemi zdobyczami. Bibljoteka np. która miała bardzo skromne początki, dzisiaj liczy około 120.000 tomów. W budowę nowych gmachów, oraz inwestycje włożono zgórą miljon zł. Obok gmachu, w którym się mieści, posiada piękny i obszerny dwupiętrowy dom w mieście, tudzież utworzona jest wielka na rzecz Uniwersytetu Fundacja Potulicka w pow. bydgoskim. Ta ostatnia, na skutek wielkiego kryzysu w rolnictwie i spłaty legatów pozostawionych przez ś. p. Fundatorkę hr. Anielę Potulicką, obecnie nie może okazać takiej pomocy materjalnej, któraby zaspokoiła potrzeby Uniwersytetu.

Uniwersytet opiera swój byt nieomal wyłącznie na dotacjach miesięcznych udzielanych łaskawie przez Najd. Księży Biskupów. Dotacje, które miały wynosić $1^1/_8$ grosza w stosunku rocznym od liczby mieszkańców katolików w danej diecezji, od kilku lat nie wpływają od wszystkich diecezji. Kilka diecezji (w tej chwili cztery całkowicie a dwie częściowo) wstrzymało się od płacenia składek miesięcznych. Ze skarbu państwa Uniwersytet otrzymywał blisko 10% budżetu rocznego w postaci zapomogi. Od roku 1930 ta zapomoga na skutek zmniejszenia wydatków przewidzianych budżetem, została wstrzymana. Uniwersytet znalazł się przeto w bardzo ciężkiem położeniu. Pomimo to nie możemy przerwać rozpoczętej i tak pięknie rozwijającej się pracy w Odrodzonej Ojczyźnie. Kościół katolicki w Polsce musi się troszczyć o inteligencję, musi ją urabiać, kształtować, formować, musi jej dać do ręki broń, środki, aby nietylko sama była prawdziwie katolicką, aby tą katolickością promieniowała, oddziaływała na środowisko, na otoczenie, wśród którego przebywa, rozwija swą działalność. Jest wprost nie do pomyślenia, mówi prof. Foerster, żeby Kościół wobec warstw inteligencji nie rozwinął swej propagandy, żeby miał zrozumiały, przystępny język dla jednego syna, dla ludu, którym potrafi doń przemawiać, a nie mógł znaleźć języka zrozumiałego dla drugiego syna, dla inteligencji. Ten język może znaleść na uniwersytetach katolickich przez kształcenie w duchu katolickim.

Dopomóżmy Katol. Uniwersytetowi Lubelskiemu.

(—) K. J. Kruszyński.

Rachunek: Uniwersytet Lubelski. P.K.O. 39,712.

6. Kronika diecezjalna

10-go czerwca b. r. ks. dr. Karol Niemira, proboszcz kościoła św. Augustyna w Warszawie, został prekonizowany na Biskupa tytularnego Tawji i sufragana Diecezji Pińskiej.

Konsekracja odbędzie się w katedrze Pińskiej 15 sierpnia b. r.

Nowowyświęceni księża otrzymali nominacje:

Ks. Knauer Reginald-Wilhelm — na prefekta szkół powszechnych w Nowogródku.

Ks. Maciejak Józef — na wikarjusza parafji Św. Krzyża w Brześciu n. B.

Ks. Nowak Leonard — na wikarjusza parafji w Topczewie.

Ks. Siudziński Wincenty — na prefekta szkół powszechnych w Pińsku.

Ks. Szafarski Aleksander — na wikarjusza parafji św. Michała w Iwieńcu.

Ks. Tadrowski Roman — na wikarjusza parafji w Rubieżewiczach.

Ks. Wieliczko Bronisław — na wikarjusza parafji. Katedralnej w Pińsku.

Ks. Żurawski Karol — na prefekta Szkół powszechnych w Niedźwiedzicy.

Kanonik Ks. H. Humnicki

Kanclerz Kurji Biskupiej.

Drukarnia Diecezjalna w Pińsku, ul. Kościuszki 46.